

Tønder Kommune

Team Ejendomme

Att.: Dorte Eichhorn Holm

Haderslev, den 23. september 2014

JR.NR. 14/4353-8.1.2

Arkæologisk udtalelse vedr. salg af erhvervsgrundene del 1 og 2 af matr. 5a, matr. 17a, 17b, 26, 117a, 117b, 164a, 674 og 675 samt del af matr. 401T ved under Tønder ejerlav (Tønder kommune).

Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev sagsnr: 14/4353-8.1.2

Udtalelse i henhold til museumslovens § 25:

Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev har modtaget forespørgsel om ovennævnte erhvervsgrunde og har på det foreliggende grundlag foretaget en arkivalsk kontrol og arkæologisk vurdering af området.

Grundene, del 1 og 2 af matr. 5a, matr. 17a, 17b, 26, 117a, 117b, 164a, 674 og 675 samt del af matr. 401 Tved under Tønder ejerlav, betragtes af Museet som et samlet projekt til udvidelse af Tønders nordlige industriområde. Det aktuelle område er på i alt ca. 39,5 ha og er beliggende nord for Tønder på kanten af geesten i omtrent plant højtliggende terræn, der mod syd afgrænses af den fugtige lavere liggende marsk ved Vidåen (se kortbilag). Omkring det aktuelle område er der registreret adskillige væsentlige fortidsminder, Umiddelbart vest for det aktuelle område er der således fundet skelgrøfter fra ældre marksystemer, sydvest for området er der registreret spor efter bopladser fra bronze og jernalder samt gårde fra middelalderen og urnegravpladser fra ældre jernalder. Syd og øst for området er der fundet en mønt fra middelalderen, spor efter jernudvinding foruden detektorfund af blygenstande fra middelalderen (bl.a. sb. 30, 35, 37, 42, 39, 3 og 49 Tønder sogn). Vi ved i øvrigt af erfaring, at man i forhistorien fortrak at placere både sin bebyggelse og gravplads på geesten, hvor der er forholdsvis højt og tørt terræn tæt ved vand, netop en placering som det aktuelle område.

På den baggrund er det Museets vurdering, at der er **høj risiko** for, at træffe på væsentlige jordfaste fortidsminder ved anlægsarbejde på området. Museet anbefaler derfor en frivillig forundersøgelse af området, inden anlægsarbejdet går i gang. Forundersøgelsen vil kunne afsløre, om der findes væsentlige fortidsminder på området, og om de har en sådan karakter, at de skal udgraves, inden de ødelægges ved anlægsarbejdet. Da arealet overstiger 5.000 m², skal udgifterne til forundersøgelsen - jf. Museumslovens § 26.2 – afholdes af bygherre.

Hvis forundersøgelsen viser, at der findes væsentlige fortidsminder på området, skal disse udgraves, inden de ødelægges ved anlægsarbejdet. I nogle tilfælde er det dog muligt at ændre ved jordindgrebet, så en udgravning ikke bliver nødvendig. Er det ikke muligt, vil udgravningen skulle finansieres af bygherre.

De jordfaste fortidsminder er omfattet af museumslovens § 27. Derfor skal man, hvis man ved anlægsarbejde støder på et fortidsminde, straks indstille arbejdet i det omfang, det berører fortidsmindet, og tilkalde Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev.

Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev udarbejder gerne ved henvendelse fra bygherre budget og tidsplan for en forundersøgelse af området. Henvendelse til Per Ethelberg: 73 52 34 62 eller Hans Chr. Andersen: 73 52 34 67.

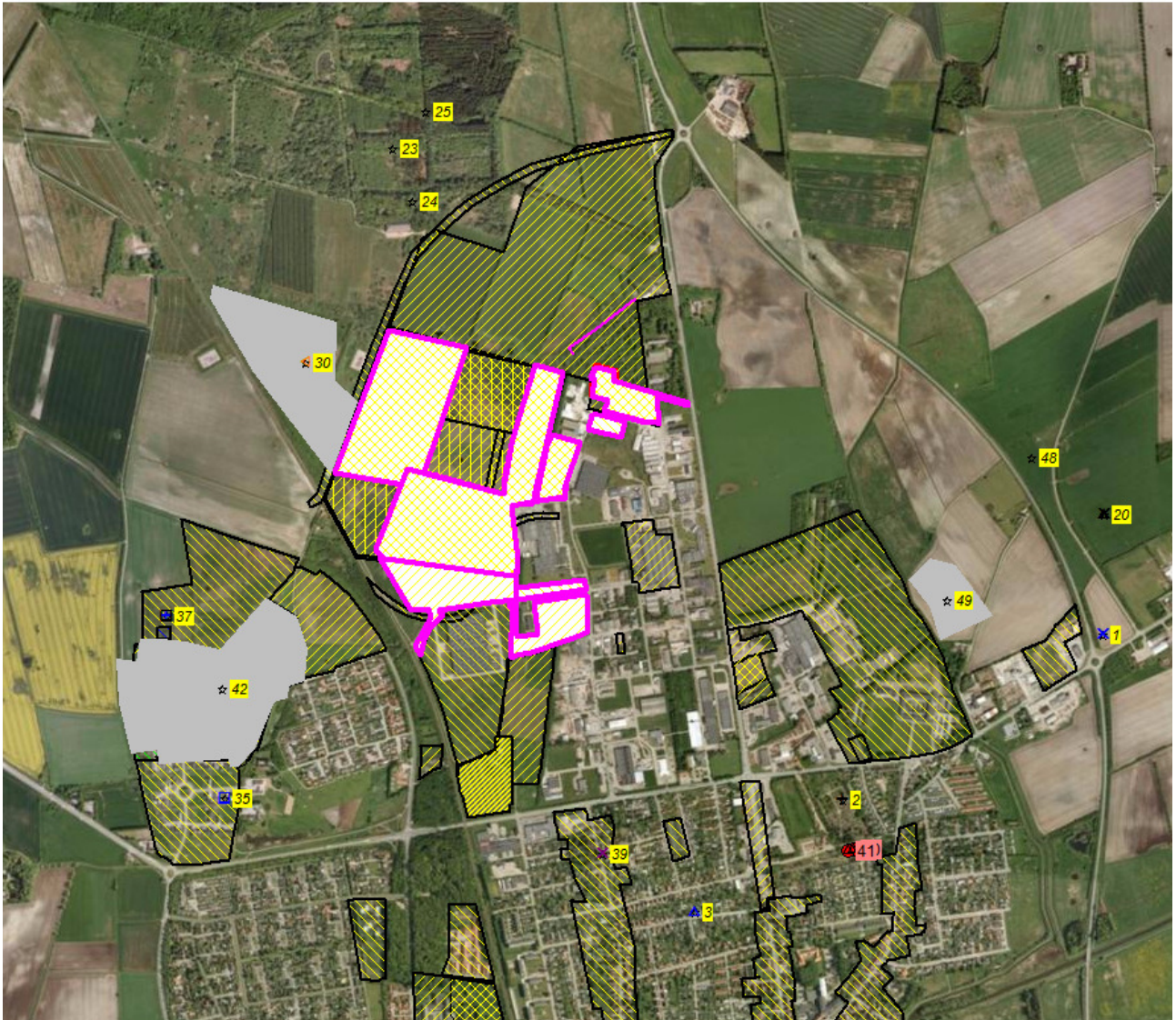
Med venlig hilsen

Anne Birgitte Sørensen

Museumsinspektør

planer@museum-sonderjylland.dk

(generelle forespørgsler/henvendelser)

Kortbilag til 14/4353-8.1.2 Vedr. salg af erhvervsgrundene: del 1 og 2 af matr. 5a, matr. 17a, 17b, 26, 117a, 117b, 164a, 674 og 675 samt del af matr. 401, Tved under Tønder ejerlav (Tønder kommune). De aktuelle områder er markeret med pink kontur. Fortidsminderne er markeret med numre på gul eller rød baggrund. De grå områder markerer arkæologiske områder, hvor der er fundet arkæologiske spor.